

הלכות שבת שלמי-שמ

תרנא

אסור^א אלא אם כן נכנס לתוכה מבעוד יום כמו שנתבאר בס' רמ"ח^ב ואם היא קשורה כמנהג הספינות העומדות בגמל אע"פ שהיא שמה על פני המים מותר ליכנס בה^א וצריך שהיא [קרש] קשור בראשו האחד בספינה ובשני ביבשה^א:

יא ספינה העומדת בקרקע הנהר אסור להערים ליכנס לישן בתוכה ויודע שהנכרי יוליכנה לעבר השני ותלמוד חכם מותר לו להערים בכך^א ועכשיו אין לנו תלמיד חכם לענין זה^א עיין ס' שו"ד^א:

שלמ כמה דינים מדברים האסורים בשבת כעין תולדות מאבות. וכו' י"ה סעיפים:

א הגוזז^א בין מן החי בין מן המת^ב בין מן בהמה^ג והיה אפילו מן העור המופשט^ד חיוב והוא מאבות מלאכות^ה שכן במשכן היו גוזזין עורות התחשים ואיליכו^ו.

אבל התולש צמר בידו מן הבהמה או מהעור פטור שאין דרך גזיזה בכך^א וכן הנוטל שעריו וצפרניו בידיו או בשיניו פטור^ב אבל אסור מדברי סופרים^ג לטול ביד אפילו לאחרים^ד אע"פ שאינו יכול לאמן ידיו לטול יפה בלא כלי^ה לאחרים.

אבל אם התכן בכלי חיוב^א אפילו על ב' שערות בלבד^ב ועל אחת פטור אבל אסור מן התורה כשאר חצי שיעור^ג ומלקט לבנות מתוך שהורות^ד שלא יהא נראה זקן^ה אפילו באחת חיוב ודבר זה אפילו בחול אסור^ו משום לא ילכש גבר שמלת אשה^ז שהרגומו לא יתקן גבר בתקוני אהתא^ח:

ב אין הגוזז והחותך צפרנים בכלי חיוב אלא אם כן צריך לצמר או לשער או לצפרנים שחתך אבל אם אינו צריך להם הרי זו מלאכה שאינה צריכה לגופה^א ולפיכך אשה ששכתה מערב שבת לטול הצפרנים ובשבת הוא ליל מבילתה יש מי שמתיר לה לומר

קא שבלי הלקט ס' קיא בשם רבינו אביגדור. אגור מוס' שמה. שו"ע ס'.

קב ס' ט"ז וע"ז (שאו מותר אפילו הוא מלגת מדיבשה בשבת עגמו).

קג כל בו ס' לא (לג. ב.) ב"י סף הס'. שו"ע שם.

קד ש"ת בנימן זאב ס' רכ. נוספת הגדולה הנ"ל. מ"א סק"ד.

קה רב אשי ורב הונא שבת קל"ט. ב. טור.

קו מ"א פכ"ג ח"ג. מ"א סק"ד.

קז סוף כ.

סימן שם

א רמב"ם פ"ט ה"ז. מתוספתא פ"ט ה"א.

ב רמב"ם שם, מדרשנו פ"ז ה"ב (נא. א.) מ"א סק"ג.

ג ואין מנדיין הברכה במגדלת מפני שמשרת שער וחיוב משום גזוז (לקמן ס' תקנב ס"ב. ע"ש).

ד תוספתא שם. רמב"ם שם. מ"א שם. ח משנה ע"ג. א. רמב"ם פ"ז ה"א.

ו ראה שו"ת הריב"ש ס' שער. הובא במ"א מוס' שם. וראה רש"י שם ה"ה הגזוז ור"ה הצד. וראה לקמן ס"ב.

ז מ"א שם מנשטענען הריב"ם שם. ולענין נטות הענף ראה לקמן ס' תנא מוס' ב"מ הרי הוא חיוב משום עוקר דבר מגדולו... לא ימרום את הגזוז... יש לחיבו

גם משום גזוז שהרי כן דרך הענף לתלוש נצטוו ביד. ח משנה צ"ד. ב. בחכמים. רמב"ם שם ה"ה. טור.

ט משנה שם. טור ושו"ע ס' א. וראה לעיל ס' שבת סל"ז דין ציפורן שפרשה. וראה לעיל ס' קמא סוף ס"ב (לענין ניקור הצפרנים מליבלך); ובשבת דרחק את הבשר שנתת הציפורן כדי שלא יגרום את הציפורן כשנאמר הטיט.

י רבי אלעזר בנאי שם. טור ושו"ע שם.

יא רש"י שם ה"ה אבל.

יב רבי אלעזר שם. רמב"ם שם. טור.

יג ברייתא גמ' שם. טור ושו"ע שם.

יד מ"א סק"ב. ברעית רש"י ע"ד, א ה"ה וכן מאורי ג. ב. הנהגות אשירי מוס'.

טו תמוכ סכ"ה. ה"ל גיולה ונגובה מ"א. לעיל ס' שב קו"א סק"א. וראה לקו"ש ח"ד ע' 13. ה"ל ע' 16. ח"ז ע' 110

הקדה 36. כללי הפוסקים וההוראה כלל יט.

טז ברייתא שם. טור ושו"ע שם.

יז רש"י שם ה"ה אחת. וראה בדי השלקין ס' קמג סק"ד. אנ"ק ח"א ע' ג.

יח ברייתא שם. טור ושו"ע שם.

יט דברים כב. ה. ברייתא שם. שו"ע שם. ראה גם טור נג. א.

כ ראה תוס' צד, א ה"ה אבל. שו"ך בנקודת הכסף י"ד ס' קנח (על מ"ז סק"א). הובא מ"א ריש הס'.

לנכרית לחתכן לה שכל דבר שאינו אסור אלא מדברי סופרים מותר לעשותו ע"י נכרי לצורך מצוה^{כא} כמ"ש בס' ש"ז ככ ושכ"א^{כב}.

אבל יש ואומרים^{כג} שאף אם אינו צריך לצמר ושער וצפרנים חייב (שעיקר המלאכה היא הנכרית השער והצמר מהעור והצפרנים מהאצבעות^{כד} והרי הוא צריך לגוף העבודה זו ועוד) שגם במשכן היו גוזזים עורות התחשים אע"פ שלא היו צריכים לשערך^{כה} ולכן אין להתיר לומר לנכרית לחתכן שוהו שבות גמור ולא התירוהו לצורך מצוה כמ"ש בס' רע"ו^{כז} אלא תאמר לה לימלך ביד או כשינים שוהו שבות דשבות^{כח}.

ואף שישא מטה אצבעותיה אליה ומסייעה עמה^{כט} קצת^ל אין בכך כלום שמסייע אין בו ממש^{לא} (ומותר גמור מן התורה^{לב} ואף מדברי סופרים אין איסור לסייע אלא לעושה מלאכה גמורה או לדבר האסור משום שבות שלא במקום מצוה אבל במקום מצוה לא גזרו על הסיוע כמו שלא גזרו על האמירה לנכרי^{לד} לפי שהוא אינו עושה כלום ואף בסיוע אינו עושה מאומה שמסייע אין בו ממש באמת אלא שהכמום גזרו עליו גזרה שמא יבא לעשות בעצמו אבל העושה מעשה אסור אפילו הוא שבות דשבות במקום מצוה^{לה} כמ"ש בסיומן של"א^{לו}):

ג. אסור לחתך יבלת מגופו בין ביד בין בכלי בין לו בין לאחרים^{לז} בין יבלת לחה בין יבישה^{לא} ואם חתך יבלת לחה בכלי חייב משום גזוז^{לב} להמחייבים משום גזויה אף אם אינו צריך למה שגזוז^{לג}:

ד. הכותב^{לד} והמוחק על מנת לכתוב^{לז} במקום שמחק^{לח} מאבות מלאכות הן שכן היו כותבין על קרשי המשכן לסימן לידע איהו כן זוגו ופעמים שטעה ויהיה מוחק מה שכתב^{לא} וחוזר וכותב במקומות^{לב} אבל למוחק שלא על מנת לכתוב לא היה במשכן^{לג} ואין זו מעין מלאכה כלל^{לד}.

והואיל והויכח המוחק הוא משום שעושה כן על מנת לכתוב דהיינו שמתקן מקום לכתובה^{לז} לפיכך אפילו לא מחק אותיות אלא משמוש דיו בלבד או שעוה שנפלה על

כא ש"ך שם.
 כב סוף פ"ב.
 כג סוף ד.
 כד שילת הדיבש' ס' שער, הובא במ"א ס' שג סק"ב.
 כה ראה גם לעיל ס' שבת סוף ס"ג, ומשמעות לשון רבינו שם וכאן שכן עיקר.
 כו ראה רמב"ן ק"ו, א. רמב"ש שם. וראה חרדתי צ"צ ר"ג ב.
 לו רבי"ש שם. מ"א שם.
 לז סוף פ.
 לח ראה רש"י המ"י ר"ה החוקך.
 לט ראה פ"ו ס' שבת סק"א וביוד' ס' קצת סק"א.
 ל א ראה רש"י ביצה כב, א ר"ה מסייע.
 לב ש"ך שם, הובא במ"א שם, נגז' צ"ג, א וביצה שם.
 לג ראה שילת תבש צבי ס' פב.
 לד ראה ערו"ל לעיל ס' שבת סכ"א, ושם: כיון שיש בו ג"כ צורך כ'.
 לה וכן במקפת חילי, כדלעיל ס' שבת ס"ב.
 לה ס"ח (וראה שם ט"ז). וראה גם לקמן ס' שגזו ס"ז: ומשום צורך מצוה אין מותרין שום איסור קל ע"י

ישראל כמו שנתבאר בס' שלא. וראה גם לעיל ס' שלד ס"ט. אבל ראה לעיל ס' שג סכ"ג (במנוסר).
 לו משנה גמ' עירובין ק"ו, א. ש"ע ס"ב לביש ס"ב.
 לז גמ' שם.
 לח מ"מ פ"ט מהל' שבת ה"ח ממונית הגמ' שם. כ"י ר"ה ובי"ש חר"ב. מ"א סק"ג.
 לט כדעה רב' דלעיל ס"ב. וראה אליה וזשא סק"ד.
 מ מהתב כשבת ביד ששאל פסור (לעיל ס' לב ס"ז) וש"נ ראה חרדתי צ"צ ג, רנ"ג.
 מא משנה ע"ג, א. רמב"ם פ"א ה"ט.
 מב רמב"ם שם.
 מג רש"י שם ר"ה כותב ממשנה ק"ו, א. רמ"ש פ"ז ס' ב.
 מד רא"ש שם.
 מה ראה רא"ש שם. לביש ס"ג והגרת הלבוש שם.
 מו ראה תוס' ע"ג, ב ר"ה וצריך. וראה תוספתא פ"ב ה"ז ורמב"ם שם משמע שוהו מצד מקלקל. וראה לעיל ס' שג ק"א סק"א גבי מקלקל. וראה לעיל ס' שא ס"א במנוסר. אבל ע"פ אסור מדרגתן כדלקמן סוף ע"ה.
 מז ראה רא"ש שם. הגרת הלבוש שם.

הלכות שבת שם

תרנג

הפנסק¹⁰⁰ דהיינו לוחות חקוקין ומוחין בשעורה¹⁰¹ וחוקקים עליהם בעמ¹⁰² ברזל ונפלה עליה שעורה אחרת ומחקה והסירה משם כדי לחקוק במקומה על השעורה שתחתיה המוחה בלוח חייב והוא שיהא במקומו כדי לכתוב או לחקוק ב' אותיות¹⁰³ וכן הכותב או המוחק אותיות אינו חייב אלא על ב' אותיות¹⁰⁴ אבל על אות אחת פטור אבל אסור מן התורה כאשר חצי שיעור¹⁰⁵ וכן הרין במוחק ומסיר שעורה מן הקלף כדי לכתוב במקומה¹⁰⁶.

והוא הרין המסיר שעורה שנמפה על האותיות¹⁰⁷ דמה לי מתקן מקום לכתובה ומה לי מתקן אותיות הכתובות¹⁰⁸ ואדרבה זהו תיקון יותר ויש מקילין בו¹⁰⁹.

ומדברי סופרים אסור אפילו למחוק שלא על מנת לכתוב¹¹⁰ ולכן אסור לשבור עונה שעשע עליה כמין אותיות אע"פ שאינו מכיון רק לאכילה מפני שהוא מוחק¹¹¹ אבל מותר ליתנה לתינוק¹¹² לפי שקמן העושה להנאתו א"צ להפרישו¹¹³ כמ"ש בס"י שמו"ג¹¹⁴.

ואותן ספרים שכתוב עליהם אותיות בראשי חודי הדפים יש אוסרין¹¹⁵ לפתחן בשבת משום מוחק וכן לנעלן משום כותב ואף שאינו מחכוין לכך פסוק רישיה ולא ימות הוא¹¹⁶ ויש מתירין¹¹⁷ לנעלן לפי שביוון שהאותיות הן כתובות כבר אלא שמחוסרין קריבה בעלמא אין בזה משום כותב כיון שאפשר להקריבן בקל בלי עשיית מעשה חדש הרי הן כמקורבים ועומדים ואינו עושה כלום בקריבה זו וכן מותר לפתחן מטעם זה ואינו כמוחקן כיון שכתבתן קיימת ואפשר להקריבן בקל והרי הן כמקורבין וכן נוהגין¹¹⁸:

ה המניה אות אחת¹¹⁹ כגון שנמל לגנו של חי"ת ונעשו שני זייגין¹²⁰ חייב¹²¹ (והמניה אות אחת אחרת כגון שנמל לגנו של ד' ועשאו ר' פטור¹²² אבל אסור מן התורה¹²³):

ז אינו חייב אלא כשכותב בדבר המתקיים על גבי דבר המתקיים¹²⁴ אבל מדברי סופרים אסור אפילו בדבר שאינו מתקיים על גבי דבר שאינו מתקיים¹²⁵ כגון לכתוב במשקין ומו פירות¹²⁶ על גבי עלי ירקת¹²⁷ וכיוצא בהן ולכן צריך לזהור שלא לכתוב באצבעו במשקין על השלחן או לחקוק באפר¹²⁸ או בשומן קרוש או ברבש¹²⁹ אבל

מח רמב"ם שם ורא"ש שם מן התוספתא שם. שו"ע ס"ג.

מט רש"י קד, רע"ב.

נ רש"י גיטין כ, א ד"ה ופיקס.

נא תוספתא שם. רמב"ם שם. רא"ש שם. שו"ע שם.

נב משנה ע"ג, א וק"ג, א. רמב"ם שם.

נג ראה גם לעיל ס"א וש"ג.

נד ראה ב"ה ד"ה הנתח.

נה ב"ה שם. מ"א סק"א. מ"א סק"ד.

נו ראה שו"ת פנים מאירות ח"ב סי' קפ"ג.

נז שו"ת שבת יעקב ח"ב סי' ד'. וראה לעיל סי' לז סכ"ד.

נח מרדכי רמז בשם מהר"ם. מ"ו סק"ב.

נט מרדכי שם. רמ"א ס"ג. וראה גם לקמן סי' שצ"ג ס"א.

ס' תנח מ"ה. ולענין ציורים שעל העונה - ראה

מ"א סק"ו. לקמן ס"א. סי' תס"ג. סי' תקנ"ט. לעיל

סי' שפ"ה.

ס' מרדכי שם. מ"א סק"ה.

סא מרדכי שם.

סב ס"א ומ"י. ושם: רק שלא יתן גדול לתוך פיו של תינוק.

סג לבוש ס"ד.

סד שו"ת הרמ"א סי' קט בתחילת דבריו. וכדלעיל סי' שזו ס"א וש"ג.

סה שו"ת רמ"א שם. הובא בפ"ו סוף סק"ב.

סז כנסת הגדולה בתורות רבי"י. הובא במ"א סק"ו. וראה חידושי צ"צ ג, ב.

סח ברייתא קד, מנוע"ב רמב"ם פ"ב ה"ג. מ"א סק"ג.

סח רב ששת בגמ' שם. רמב"ם שם. מ"א שם.

סט ראה חידושי צ"צ ג, ג שאפשר היא הגת מורח"ל. וראה מו פ"ל (מחוק) סי' נ"ג.

ע מרין חצי שיעור, כדלעיל ס"ד. וראה שו"ת צ"צ יו"ד

סי' צ"ג (פ"ג).

עא ירושלמי פ"ב ה"ד. תוספתא פ"ב ה"ו. רמב"ם פ"א

הפ"ו ובמ"ו שם. מ"א סק"ו. וראה חידושי צ"צ ג, א.

עב כנסת הגדולה בתורות רבי"י בשם ספר הכינות וכוון

ט (מלאכת המותב), ברע"ת רמב"ם שם. אליה וזמא

סק"ח.

עג ראה משנה קד, ב. רמב"ם שם. מ"א שם.

עד תוספתא שם. רמב"ם שם. מ"א שם. וראה גם תוס'

גיטין כא, ב ד"ה על.

עה אור ירוע ח"ב סי' ע"י. הובא בתורת הרש"ן סי' סג.

שו"ע ס"ד.

עו פרישה סק"א ד"ה ומ"ש ע"ד. אליה וזמא שם.

מותר לרשום באור כמין אותיות¹⁰ כיון שאין רשומן ניכר כלל¹¹ והוא הדין על השלחן שלא במשקן שגם בזה אין רשומן ניכר כלל¹² ואע"פ שעל ידי כך מלמד ונאמן ירו לכתובה אין בכך כלום וכן מותר לראות אומנות בשבת אע"פ שלומדה¹³:

ז הקודע על העור כתבנת כתב חייב¹⁴ שהרי חקקה היא בכלל כתיבה¹⁵ אבל הרושם על העור כתבנת כתב פטור¹⁶ שאין זה דבר המתקיים¹⁷ אבל אסור מדברי סופרים¹⁸ גזרה משום דבר המתקיים.

אבל אם אינו תבנית כתב ואינו רושם אלא לסימן בעלמא ולא כמין אותיות מותר אפילו לכתחלה¹⁹ ולכן מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמן לסימן²⁰ במקום שיש מותר²¹ כמה דברים אמורים בקלף שהוא קשה והרושם שבו אינו מתקיים אבל בנייר אסור לרשום מפני שהרושם שבו מתקיים זמן מרובה²² ואע"פ שאינו תבנית כתב אסור מדברי סופרים גזרה משום תבנית כתב שחייבים עליו כשהוא מתקיים.

ויש אוסרים²³ אפילו בקלף לפי שסוברים שאפילו הרושם לסימן בעלמא ולא תבנית כתב חייב²⁴ אם הוא דבר המתקיים שכן היו רושמן על קרשי המשכן לידע איהו בן זוגו²⁵ ולפיכך אם שרט שריטה אחת על גבי שני נסרים או כ' שריטות על נסר אחד לסימן כמו שעשו בקרשי המשכן חייב ובשריטה אחת על נסר אחד פטור אבל אסור²⁶ מן התורה²⁷ מפני שהוא דבר המתקיים והרושם על הקלף שאינו מתקיים אסור מדברי סופרים²⁸ גזרה משום המתקיים וירא שמים יחמוד לעצמו כדבריהם²⁹:

ח וכל זה כשאינו תבנית כתב כלל אבל כל שהוא תבנית איהו כתב³⁰ אפילו אינו אשורי ואפילו אינו אותיות ידועות אלא שרגילין לסימן בעלמא³¹ כגון הסימנים שרגילין לעשות בהם המספר³² הרי זה נקרא תבנית כתב והייב עליו אם עשאו ברבר המתקיים ודבר שאינו מתקיים אסור מדברי סופרים לדברי הכל³³.

הכותב וסורו וחסר היוונין משעמנו³⁴ ג"ן פטור עליהן מפני שלא נגמרה מלאכתן³⁵ וכן כל כתב אומה שלא גמר אותיותיו כתיקונן פטור עליו אלא שאסור מדברי סופרים ולכן הכותב כתיבה דקה שקורין משימ"א יש אומרים³⁶ שפטור עליה מפני

צב רבו ימי שם.
צג ב"ח שם.
צד מדין חצי שעוור, כרעיל מ"ד.
צה ב"ח שם.
צו אליה וזמא שם. וראה גם חרודיש צ"צ ג. א. גידל תורה: (ג.) חס"כ ע' מא. אהלי שם ח"ג ע' פג.
צז משנה קג, א. ומפירוש רש"י שם ד"ה בכל לשון. רמב"ם פ"א ה"א מ"א סק"י.
צח מ"ג שם ברעת הרמב"ם. הובא מ"א שם.
צט פ"י המשניות לרמב"ם במשנה שם.
ק ראה לעיל ס"ד.
קא מ"א שם בפי דברי הגמ' קה, רע"א. שלמי הנבורים שם (ל, ב) אות א, ברעת התוס' קה, א ד"ה נתכוין. וראה לעיל ס' לו מ"ה.
קב הגהות מיימנות הל' ס"ה פ"ז אות מ בשם רבינו שמוח. מ"א שם.

עז תרומת הרשן שם. רמ"א ס"ד.
עח תרומת הרשן שם. מ"ז סק"ג.
עט מ"ז שם.
פ תרומת הרשן שם משנת קג, א. מ"א סק"ח.
פא וירושלמי פ"ב ה"ד. רמב"ם פ"א ה"ז. מ"א סק"ג.
פב ראה נשין כ, א.
פג וירושלמי שם. רמב"ם שם. מ"א שם.
פד מ"ג הל' גירושין פ"ד ה"ז. ב"ש ס' קבה סק"ג.
פה ראה לבוש שם ו"ה אליה וזמא סק"מ. מ"ז סק"ד.
פו מ"ז שם.
פז מור וזולע מ"ה.
פח אליה וזמא שם.
פט מורש"ל בתורתו למור בשם חכם אחר. הובא כמ"ז סק"ד וזמ"א סק"ג. מ"ז שם בשם אהוי.
צ אור זרוע ח"ב ס' עג. פסקי תוס' ס' שנ. ררכי משה אות א. ב"ח ד"ה מותר. הובא במ"א שם.
צא ררכי יומי במשנה קג, א.

הלכות שבת שמ

תרנה

שנלקחה מכתב אשורי והרי זה ככתב אשורי שלא נגמר בתקונו^{קז} וכמו שיתבאר בסמיך תקמ"ה^{קח}:

מ אם תוחב אותיות של כסף בכגד נקרא כתב ואסור לעשותו בשבת^{קט}:

י הרשם רשמים וצורות בשטר וכיוצא בהם^{קכ} בדרך שהציירים רושמים חייב משום תולדת כותב וכן המוחקה^{קכא}:

יא דרך הרצענים כשהוא בא לחתוך העור משרטמו תחלה כפי מה שהוא רוצה להאריך להרחיב ולקצר החיתוך ואחר כך מעביר הסכין בדרך השרטוט וכן עשו בעורות המשכן כשהתכום^{קכב} ולכן שרטוט זה הוא מאבות מלאכות^{קכג} וכן המשרטט אפילו הקלף או הנייר כדי לכתוב ביושר חייב^{קכד}:

יב התופר ב' תפירות^{קכא} וקשר^{קכב} או ג' תפירות אעפ"י שלא קשר^{קכג} חייב אבל ב' תפירות ולא קשר פטור מפני שאינו מתקיים^{קכד} אבל אסור מדברי סופרים^{קכה} ואם קשר חייב גם משום קשר^{קכז}:

יג כגד שהוא תפור ועומד והניח החוט ארוך ונתפרדו שתי התיכות הכגד זו מזו במקצת והוסיף התפירות נמשכים ומותח את ראש החוט כדי להרקי ולחברן זו היא תפירתן וחייב^{קכז} אע"פ שלא קשר אם נתחברו כשעור ג' תפירות^{קכח}.

ואותן שמהרקיין הבגדים סביב ורועותיהם ע"י החוט שמתחים אותו ומתהדק אסור למותחו בשבת משום תופר^{קכט} (ואף שאינה תפירה של קיימא שהרי אינו מהדקו אלא בשעה שלוכשו ובשעה שפושטו מרפה אותו^{קל} מכל מקום אסור מדברי סופרים מפני שדומה לתופר^{קלא}) אלא אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה ובעגול^{קלב} שאז אינו דומה לתופר^{קלג}.

ואז אפילו אם החוט תחוב במחט נקובה מותר לצאת בה^{קלד} כיון שהיא מחוברת לעולם בחוט והחוט בכגד^{קכה} והרי היא תשימש הבגד^{קכז}.

ואם אין הבגד מהודק כל כך ע"י חוט זה שיהא צריך לרפותו כשפושטו אלא לפעמים נמלך ומנוחו כך לעולם מפני שיכול לפשטו כך כמות שהוא מהודק קצת אסור להדקו

- קג מ"א שם.
- קד ס"ו זה בשעור לא הגיע לדיעו, וראה שם רמ"א ס"א מ"א סק"ג. ס"ז מוף סק"י וסק"ב.
- קה מ"א סק"י.
- קו ונגז'ים פ"א ה"ו (בבבול נ"א: בבבול) ובשטר). מ"א סק"ו (בבבול ובשטר). וראה הע"ג תשנז ע' 41.
- קז ונגז'ים שם. מ"א שם. והיינו שמוחקה על גנת לישום, וכדלעיל פ"ד. וראה גם לקמן ס' תקט"ו ס"ז (ש אימור משום מוחק). וראה מו מל (קורע) ס' ו. הע"ג תשנז ע' 72.
- קח רש"י ע"ה, ב ד"ה גיטיל שרומנו. ר"ן שם (לב, ב) ד"ה היינו. וראה לעיל ס' שדר סמ"ג.
- קט ר"י ור"ל בבג' שם. ונגז'ים פ"ו ה"א. מ"א סק"ז.
- קו ראה ונגז'ים פ"א ה"ו.
- קזא משנה ע"ג, א. רמב"ם פ"י ה"ט. מ"א סק"א.
- קזב ר' יוחנן ע"ד, מוע"ז. רמב"ם שם. מ"א שם.
- קזג רמב"ם שם. מ"א שם.
- קדו גמ' שם.
- קטו אלה וזמא סק"א. וראה אנ"ק ח"א ע' תח בענין

- חיבור הבגד ע"י מחט או מיכת במחזן. וראה כדי השלחן ס' קטו סק"ב. אח"כ שם ח"ה ע' ר"ג.
- קטז וישלמו פ"ו ה"ב (גב, א). רע"ב במשנה פ"ו מ"ב. כסף משנה שם בשם הרמ"ך. מ"א שם. וראה מו מל (קשר) ס"י.
- קעז רב ע"ה, רע"א לפירוש רש"י ד"ה המותח. וראה מור וש"ע ס"ז.
- קעח אלה וזמא סק"א.
- קעט מור בשם ה"ר פ"ח בהגות סמ"ק ס' רפא את מו. מרדכי רמז שפחה. ש"ע ס"ז.
- קפ ראה שבלי הלקט ס' קה בשם ה"ר ישעיה (פסקי ה"ר) ע"ה, ב ד"ה והקורע). הובא ב"ר ר"ח וכתב ה"ר.
- קפא ראה למנש ס"ו. וראה אח"כ שם ח"ה ע' ר"ק ר"א. ח"ו ע' רמנן רבב.
- קפב מור בשם ה"ר פ"ח. ש"ע שם. וראה גם מרדכי שם.
- קפג וראה אנ"ק ח"א ע' תח.
- קפד שבלי הלקט שם בשם פסקי ר"ד שם. מ"א סק"ג.
- קפה שבלי הלקט שם.
- קפו ראה לעיל ס' שא ס"ה וס"ה שג ס"א.

הלכות שבת שם

תרנו

בשבת ככל ענין^{קכז} שמא ימלך להניחו כך לעולם^{קכח} ונמצא עשה תפירה של קיימא ובתפירה של קיימא אין מועיל מה שהנקבים רחבים ומתוקנים בתפירה ובענינא:

יד מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם אבל אסור ליהנם בתחלה בכסת^{קכט} מפני שעבשו עושהו כלי^{קל} עיין סי' ש"ז^{קל}:

מזו המעמר הוא מאבות מלאכות^{קלג} שהיה כמשכן בסמנים^{קלד} הורועים ואין עומד אלא כשמאספו במקום גידולו^{קלז} כעין קמה קצורה שמגבש השבלים^{קלח} במקום גידולן וכן המאסף פירות ומקבצן יחד במקום שנפלו מן האילן^{קלז} אבל אם נתפרו במקום אחר מותר לקבצם כמ"ש בס"י של"ה^{קלז}.

ואין עומד אלא בגידולי קרקע^{קלח} אבל מדברי סופרים אסור אף שלא בגידולי קרקע לקבצם במקום גידולם^{קלח} כגון לקבץ מלח^{קמ} ממשרפות המים ששורפתן ונעשים מלח^{קמ} וכן בכל כיוצא בזה^{קמ}.

(ויש אומרים^{קמ} שהמדבק פירות עד שנעשו גוף אחד חייב משום מעמר אפילו שלא במקום גידולם כגון) המקבץ רבילה ועשה ממנו עיגול או שנקב תאנים והכניס החבל בהם עד שנתקבצו ונעשו גוף אחד הרי זה תולדת מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה^{קמ} (וצריך להחמיר כדבריהם^{קמ}):

מזו הנותן זרע פשתן או שומשמן במים וכיוצא בהם חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה^{קמ}:

יז אף על פי שחתיכת תלוש מותרת לכתחלה כשאינו מקפיד לחתכו במדה כמ"ש בס"י ש"ד^{קמ} מכל מקום אם על ידי זה מתקנו להשמש בו איהו תשמיש^{קמ} חייב משום תיוקן כלי אם מתחבו בסכין^{קמ} כמ"ש בס"י שב"ב^{קכ} גבי קמיטת קיסם ושלא בסכין פטור אבל אסור^{קמ} לפיכך אין שוברין את החרס ואין קורעין את הנייר^{קכב} המותרים במלמול^{קכג} כדי להשתמש בהם איהו תשמיש מפני שהוא כמתקן כלי^{קכד} עיין סי' תק"ח^{קכד}.

(אבל משום קורע אין איסור אלא כשקורע ומפריד גופים רבים שנתחברו כגון קורע

קכו ויאים השלם סי' רעד (קלו, ב). הובא ב"י שם. מ"א סק"ב.

קכז ראה גם לעיל סי' ש"ז.

קכט נגרא פח, א. מור וש"ע סי' י"ז.

קל רש"י שם סי' ד"ה בחדתי. למוש סי' מ"א סק"ד.

קלא סעף ה'.

קלב משנה עג, א. רמב"ם פ"ז ה"א.

קלג ראה רש"י שם ה"ה ראוה.

קלד תוס' ביצה לא, א ד"ה מן. סמ"ג ל"ת סח (יב, ג)

הובא ב"י סוס"י שלה. הנהגות מיימוניות פכ"א אות

ג. וראה גם ר"ן ביצה (פ, א) ד"ה ומ"ג. מור וש"ע

סי' ס"ג.

קלה סמ"ג שם. הנהגות מיימוניות שם.

קלו כסף משנה פ"ח ה"ו בשם הרמ"ך.

קלז ס"ח. וראה גם לעיל סי' שש סוף ס"ח.

קלח אביו עג, ב. רמב"ם שם סוף ה"ד. רא"ש פ"ז סוס"י

ב. מ"א סקמ"ו.

קלט מ"י ד"ה אסור לקבץ. מ"מ ה"ג שם פכ"א סוף

ה"א.

קמ מור וש"ע שם סי' מנמ' שם.

קמא רש"י שם ד"ה רבני.

קמב רמב"ם שם. מור וש"ע שם.

קמג משמעות הרמב"ם שם ה"א. וראה אנלי פל

מלאכת מעמר סק"ב אות מו. כדי השלחן סי' קמו

סקמ"ג. הקרי הלכות ח"א נד, א.

קמד רמב"ם פ"ח ה"ו. ש"ע סי' י"ז.

קמה ממשמעות הש"ע שם שהביא דין זה בסתם ללא

חילוק.

קמו רמב"ם סופ"ח מובחים גד, ב. מור וש"ע סי"ב.

וראה לעיל סי' שכא סמ"ג.

קמז סעף עג.

קמח ראה רש"י ביצה לג, א ד"ה אין מפצעין. וראה גם

לעיל סי' שיד סי"א.

קמט ראה רש"י לג, ב ד"ה אונו. מ"מ פ"א סוף ה"ז

שכן דעת הר"ף.

קנ סי' זה בשוע"ר לא הניע לדיעו, וראה שם ס"ד.

קנא ראה לעיל סי' שיד סי"א.

קנב משנה ביצה לג, ב. רמב"ם פכ"ג ה"ו. ש"ע סי' י"ג.

קנג ראה לעיל סי' שש פ"ו וסכ"פ.

קנד ראה גמ' שם. רמב"ם שם ובה"ש י"ג פ"ד ה"ח.

ש"ע שם.

קנה סעף ב.

הלכות שבת שמי-שמה

תרנו

נגד הארזו^{קטו} מחומים הרבה^{קסו} אבל הנייר שהוא גוף אחר אין בפסקתו^{קנח} וחיתוכו^{קסג} משום קורע^{קס} וממעם זה מותר לקרוע עוד שעל פי חבית של יין כמ"ש בס"י ש"ד^{קסא} מפני שהערור הוא גוף אחר ולא שייך בו איסור קריעה אלא איסור החיתוך^{קסב} אם מקפיד לחתכו במדה כמ"ש שם^{קסד}.

אבל המפרק ניירות בדוקים הרי זה תולדת קורע^{קסד} והמדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדות תופר והייב^{קסח} כמה דברים אמורים כשריבוק זה נעשה לקיום אבל דפי ספרים שנדבקו זה לזה ע"י שעה או בשעת הקשירה^{קסז} מותרים לפתחן בשבת שכוין שלא נעשה לקיום ועוד שנעשה מאליו בלא מתכוין^{קסז} לפיכך אינו דימה כלל לתופר ואין בו משום קורע:

יד מחמ שנתעקמה אפילו מעט אסור לפשמה^{קסח} (משום תיקון כלי^{קסח}):

שמה היתר נדרים בשבת וכו' ד' סעיפים:

א מתירין נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר שלא לאכול בשר^ב או שלא לשתות יין^ג או שנדר ממלבוש הצריך לו היום^ד ואפילו היה לו פנאי להתירם קודם השבת מותר^ה אבל נדרים שאינם לצורך השבת אין מתירים בשבת^ו אפילו לא היה אפשר להתירם קודם השבת אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו אפילו שאינם לצורך השבת וכן האב לבתו לפי שאם לא יפר לה ביום שמעו לא יוכל עוד להפירם:

ב מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נודמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ואי אפשר לעשותה בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו משבועתו מתירין לו אפילו בשבת^ז מפני שאם לא יתירו לו היום אי אפשר להתירו לו למחר^ח:

ג התרת חרמים דינה כהתרת נדרים ואין מתירין אלא לצורך השבת^ט אבל נהגו להתיר חרמי הקהל אפילו אינם לצורך השבת^י לפי שאין דרך להיות כנופיא אלא בשבת ואם לא יתירוהו בשבת לא יתאספו ביום אחר ונמצא שאין לו היתר לעולם^{יא}.

קסז מ"א סק"ד. וראה לעיל סי' שיו ס"ו (כשנעשה במתכוין ולא לקיים).

קסח כמ"ג ס"י שב בהגות הב"י, בשם ספר הכוננות וכן ט' (מלאכת כבה בפפ"ט). מ"א סק"א.

קסט ראה לקמן סי' תקט ס"א גבי שפר.

קסו לשון ראשון בירושלמי פ"ה ה"ב (ב, א). וראה משנה ברורה כביאור הלכה ד"ה אין שוכרין וביארכות בביר השלחן סי' קמה סק"ד.

קסז אבל בחומים ענצום כשאנם מותרים אין בהם משום קורע, כדלעיל סי' סי' שד סוף ממ"ז ולקמן סי' תקט ס"ט. וכן אין קורע בחבל, כדלעיל סי' שד סעי' יזי"ג.

קסח ב"ד.

קסג בסכין.

קסד ראה גם לעיל סי' שד סוף סמ"ו. לקמן סי' תקט ס"ב. וראה שו"ת להורות נתן ח"ב סי' ר ס"ק ה. מי מל (קורע) סי' יב; ד"מ"ג י"ג.

קסא סי"ב ושי"ג.

קסב ירושלמי שם.

קסט סוף פז.

קסד כשנפרק על מנת להדבק (כדלעיל סי' שב ס"ד וסי' שיו ס"ו). וראה גיר"ת ירושלים ח"ב ע' (634) ונעשה לקיום (כדלקמן סוף דמסעף).

קסה רשב"ם פ"ה ה"א. שו"ע ס"ד. וראה א"ת ח"ה ע' צב. אגלי מל (קורע) סי' ג.

קסו כלומר בשעת הכריסה.

- סימן שמה**
- א משנה גמ' קנ, א. מור וש"ע סי' א.
 - ב מ"א סק"א.
 - ג תוס' עירובין ל, ב ד"ה אלא. מ"א שם.
 - ד מ"א שם, בשם מרדכי כביאור סמ"ג.
 - ה גמ' שם. מור וש"ע שם.
 - ו גמ' שם. מור ולבש ס"א.
 - ז גמ' שם. מור וש"ע שם.
 - ח שו"ת רשב"א ח"ד סי' י. שו"ע סי' ב.
 - ט ראה רשב"א שם ולבש ס"ב.
 - י שו"ת הרשב"א ח"ד סי' רצ"ג.
 - יא רשב"א שם ובח"י סי' תמו. שו"ע סי' רמ"א סי' שו סי"ב.
 - יב רשב"א שם ובח"א סי' תמו. לבוש ס"ג.